

Gevelindustrie neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid

Opzetten circulaire geveleconomie

De gevelindustrie neemt het heft in eigen handen om de gevelbouw 'circulair' te maken. Vanuit het initiatief wordt ingezet op de verschillende facetten binnen de circulaire economie: levensduurverlenging en hergebruik op element-, component- en materiaalniveau. Op dit moment verdwijnen veel gevelproducten en materialen aan het einde van de levensduur uit de keten. Er is hierdoor geen grip op hergebruik of recycling van dit materiaal, noch op de wijze waarop dit gebeurt. Dit kan beter, vindt de gevelbranche, door het opzetten van een eigen materiaalkringloop, waarin producten hoogwaardig worden teruggebracht.

De gevelindustrie zet momenteel in samenwerking met bedrijven een organisatie op die zorgt voor het bewerkstelligen en certificeren van een verantwoorde afvoer en verwerking van gedemonteerde ramen, deuren en gevels. Tevens regelt deze organisatie het inzamelen van profielresten en zaagafval (spanen) bij de productiebedrijven. Met het uiteindelijke doel om al dit materiaal hoogwaardig te kunnen hergebruiken (recycling). Bovendien zet de organisatie zich in voor materiaalefficiëntie en initieert en stimuleert initiatieven op het gebied van een totale circulaire geveleconomie. Dit wordt herkenbaar door transparantie en bewijskracht via certificatie van materialen en bedrijven.

Materiaalkringloop

De deelnemers binnen het initiatief bestaan uit leveranciers en fabrikanten van profielsystemen, aannemers, metaalbewerkers, schroothandelaren, recyclingbedrijven, smelterijen en demontage- en/of sloopbedrijven. Zij werken samen met de maatschappelijke organisaties VKG, AluEco en VMRG die zowel initiator als participant zijn van dit bijzondere samenwerkingsverband. De bedrijven brengen de materiaalstromen die zij bezitten weer terug in de materiaalkringloop door ze in te zamelen, milieuvriendelijk te verwerken en weer aan de productie van nieuwe bouwmaterialen te besteden. Binnen het systeem blijft de waarde van de producten behou-

den: een profiel wordt teruggebracht tot profiel. Door de contracten tussen de verschillende partners wordt het fundament voor het voortbestaan van de materiaalkringloop versterkt, waarbij wordt gewaarborgd dat de materialen in de keten blijven.

Pilot project

Op dit moment lopen er pilot projecten waarbinnen 'proefgedraaid' wordt met (delen van) de materiaalkringloop. Een van deze projecten is het grootonderhoudsproject van 79 appartementen aan de Joost van den Vondelstraat in Sliedrecht van woningcorporatie Mooiland. Bij dit project worden de appartementen compleet geüpdatet inclusief het aanbrengen van balkons en complete vervanging van de oude aluminium kozijnen door nieuwe aluminium kozijnen. Frans Schouten, teammanager uitvoering projecten bij Mooiland: "Ook Mooiland heeft in haar ondernemingsstrategie duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Wij staan dan ook positief tegenover het circulaire gevelinitiatief, maar beseffen ons ook dat dit slechts een deel is van de totale materialisatie van een gebouw. In dit project ligt de focus op 'Recycle', maar ook 'Reduce' en 'Reuse' horen natuurlijk bij het voorkomen van verspilling van grondstoffen. Recycling gaat pas echt werken als het breed over alle bouwelementen en bouwmaterialen wordt toegepast en marktpartijen breed aanhaken. Maar we moeten met zijn allen ergens beginnen en daarom zijn initiatieven zoals deze belangrijk vanwege de spin off ervan."

Link tussen verzinnen en produceren

Dirkjan van Es, Van Es architecten, is de architect van dit project. Hij ziet dat er bij renovatie of transformatie anders wordt omgegaan met materialen,

omdat slopen kapitaalvernietiging is: "Er wordt hierbij kritisch gekeken naar de levensduur van bestaande elementen of onderdelen. Vaak kun je op een praktische manier de levensduur van een gebouw verlengen en in je ontwerp moet je daar rekening mee houden. De volgende stap is materiaalgebruik, hoe kan je materialen efficiënt gebruiken en hergebruiken?" Dat is waar de circulaire economie om draait. Woningcoöperaties en de overheid lopen in dit kader voorop volgens hem. "De ambities beginnen vaak hoog, maar deze worden vanwege de kosten vaak naar beneden bijgesteld. Ook wordt er niet actief gevraagd naar gerecycled materiaal. Het is goed dat er een link komt tussen iets verzinnen en iets produceren. Een samenwerkingsverband voor de circulaire geveleconomie kan die link zijn en kan ervoor zorgen dat circulair bouwen meer aandacht krijgt, bijvoorbeeld ook door dit vast te leggen in een keurmerk. We moeten aannemers, leveranciers, maar ook opdrachtgevers ervan bewust maken dat gebouwen grondstoffen zijn."

Borging in keurmerk

Dura Vermeer is als aannemer betrokken bij dit project. Wilfred Lansbergen, hoofd productie bij Dura Vermeer: "Mens en Milieu (MVO) is een van de paragrafen binnen het beleid van Dura Vermeer. De circulaire economie heeft steeds meer onze aandacht, maar dat kan nog veel beter. Alles wat wij inkopen zouden we op circulaire wijze moeten gaan inkopen. Steeds meer opdrachtgevers gaan hier ook actief naar vragen. Nu gebeurt hergebruik nog op kleine schaal en wegen de kosten nog niet op tegen de baten. Als we op grotere schaal grondstoffen gaan hergebruiken, wordt dit ook kostentechnisch interessanter. Sloopmaterialen krijgen nu ook een tweede leven, maar sturing is noodzakelijk om de materialen binnen de keten te houden." Bij de appartementen in Sliedrecht ligt in het kader van de pilot de focus op de materiaalstroom aluminium. Aluminium is na gebruik als product zeer waardevol als secundair materiaal. Het feit dat er maar 5% van de initiële energie nodig is om aluminium opnieuw om te smelten voor hoogwaardige toepassing, is één van de belangrijke duurzaamheidsaspecten van het materiaal. Daarbij kan het materiaal oneindig worden hergebruikt, zonder waarde te verliezen.

Echter momenteel wordt 80% van de afgedankte aluminium gevels in Nederland als schroot naar Azië geëxporteerd, terwijl de vraag naar het materiaal vanuit de EU tot 2050 naar verwachting met 45% zal toenemen. Lansbergen: "Doorgaans gaan onze vrijkomende aluminium producten naar de sloopaannemer, maar wij zullen meer moeten gaan nadenken over de grondstoffen zelf. Het past binnen onze doelstellingen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen om een aluminium kozijn in Nederland om te laten smelten." In de circulaire geveleconomie worden de materialen die in een gevel zitten vastgelegd in een materialenpaspoort, zodat in de toekomst bekend is welke materialen er in de gevelproducten zijn verwerkt. "De aanstaande Wet Kwaliteitsborging is een stuurmiddel voor het materialenpaspoort", denkt Lansbergen. Het project in Sliedrecht verliep volgens hem in de uitvoering niet anders dan normaal: "Het besef wordt wel anders, nu ben je met zijn allen verantwoordelijk voor hergebruik van materialen, als dit bovendien ook geborgd wordt door opname in een keurmerk, wordt de bewustwording ook groter."

Efficiënter proces

Gevelbouwer Driessens-Verhagen werkt ook mee aan het pilot project in Sliedrecht.

Hoofd verkoop Kees Vlaanderen merkt nog weinig actieve vraag naar circulaire grondstoffen. "Wij wijzen zelf op milieuvriendelijke alternatieven van producten en merken wel dat daar interesse voor is. Zelf werken wij met diverse partijen samen als het gaat om ons bouw-, sloop- en productieafval. Wij vinden recycling belangrijk, maar het gaat ons nog meer om het gehele proces en het samenwerken aan een duurzamer proces, daarom doen wij ook mee in het circulaire geveleconomie samenwerkingsverband." In dit kader ziet Jan Mackaij, manager projecten bij Driessens Verhagen, ook een andere rol ontstaan voor gevelbouwers: "Onze rol verplaatst zich meer naar voren in het proces, wij verkopen geen kozijn, we verkopen een oplossing. Dat betekent ook meedenken in het beheer en onderhoud van een complex voor langere tijd en dus denken vanuit bijvoorbeeld in dit geval een woningcoöperatie. Het feit dat we als partners in dit project samenwerken aan duurzame oplossingen op basis van gelijkwaardigheid is een groot pluspunt aan dit project. Behalve een andere container en wat onwennigheden bij de afstemming is er in de uitvoering van dit project weinig veranderd. Door deze aanpak wordt het proces wel efficiënter en daardoor blijft een circulaire geveleconomie ook betaalbaar." ■

Gedemonteerde aluminium kozijnen, klaar voor recycling.